

Кубатко К.В.

*здобувач кафедри адміністративного та господарського права
Запорізький національний університет*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СУДДІВСЬКОГО КОРПУСУ В УКРАЇНІ

Вступ. Ефективне формування та функціонування суддівського корпусу є умовою формування в Україні соціальної правової держави, заснованої на чіткому поділі влади на законодавчу, виконавчу та судову. Причому, саме незалежна та професійна судова влада є гарантом дотримання балансу між іншими гілками влади, публічними та приватними інтересами в суспільстві, що розвивається та прагне інтегруватися в загальноєвропейський правовий простір. Адже саме судді вирішують публічно- та приватноправові спори між суб'єктами правовідносин, формують судову практику, яка відображає реалії суспільного життя. Справедливий та неупереджений добір, проведення кваліфікаційних іспитів та призначення на посади суддів, система їх регулярної підготовки для підтримання кваліфікації та оцінювання повинні забезпечити формування високопрофесійного суддівського корпусу, який на належному рівні виконуватиме відповідні функції держави.

Проте, слід відзначити, що на сучасному етапі державотворення в Україні існує ряд суттєвих проблем, які заважають формуванню професійного суддівського корпусу. Зокрема, через відсутність сформованої Вищої кваліфікаційної комісії суддів (наразі конкурс з добору членів ВККСУ триває) та відсутність повноважного складу Вищої ради правосуддя є загроза стабільному функціонуванню судової системи України та об'єктивною є неможливість очищення та поповнення суддівського корпусу.

Крім того, потребують удосконалення положення чинного національного законодав-

ства щодо добору та призначення суддів на посаду, приведення їх у відповідність із європейськими стандартами.

Вищезазначене обумовлює актуальність окремого дослідження правових засад формування та функціонування суддівського корпусу, особливо в частині адміністративно-правового забезпечення, адже саме на рівні підзаконних, відомчих нормативних актів часто безпосередньо вирішуються конкретні, практичні питання добору суддів, їх спеціальної підготовки, призначення їх на посаду та регулярної підготовки для підтримання кваліфікації. Зокрема, порядок складення відбіркового та кваліфікаційного іспитів, методика оцінювання їх результатів визначаються положеннями, що затверджується Вищою кваліфікаційною комісією суддів України. Таким чином, питання адміністративно-правового забезпечення формування та функціонування суддівського корпусу в Україні потребує детального аналізу з метою формулювання конкретних пропозицій щодо удосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики у даній сфері суспільних відносин.

Загальнотеоретичні питання та конституційно-правові засади формування суддівського корпусу в Україні досліджували в своїх роботах такі відомі науковці як С. Прилуцький в дисертації «Формування корпусу професійних суддів України» [1] та Л. Скомороха в дисертаційному дослідженні «Конституційно-правові аспекти формування професійного суддівського корпусу в Україні: сутність, механізм реалізації» [2].

Історичні аспекти формування суддівського корпусу в Україні розглядали І. Русакова в публікації «Формування суддівського корпусу в Україні: історичні аспекти» [3] та І. Коваленко в публікаціях «Формування суддівського корпусу як фактор впливу на генезу української державності у Давньоруську добу» [4] та «Окремі аспекти формування суддівського корпусу за часів Гетьманщини» [5].

Принципи формування суддівського корпусу в Україні достатньо детально дослідили В. Гудима [6] та С. Степанов [7].

Порівняльний досвід формування суддівського корпусу в Україні і зарубіжних країнах вивчали та узагальнювали в своїх працях В. Єгорова [8], Н. Слободяник [9] та В. Кравчук [10].

Проблемні питання формування суддівського корпусу в Україні були предметом дослідження в публікаціях А. Алексєєвої «Формування суддівського корпусу: незалежність чи підконтрольність» [11] та Ю. Полянського «Деякі питання формування суддівського корпусу в Україні» [12].

Проте системний аналіз правових засад формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, з метою виявлення актуальних проблем та визначення шляхів їх вирішення, ще не був предметом окремого дослідження, що актуалізує необхідність проведення даного дослідження.

Постановка завдання. Метою публікації є аналіз та узагальнення правових засад формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, що включає виявлення актуальних проблем правового регулювання даної сфери суспільних відносин та визначення напрямів і способів їх вирішення.

Методологія публікації спирається на поєднання загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, серед яких більшою мірою застосовуються системний та структурно-функціональний методи, метод юридичної догматики (формально-юридичний метод), прийоми логічного методу, а також метод юридичного моделювання.

Результати дослідження. До правових засад формування та функціонування суддівського корпусу в Україні слід віднести чітку ієрархію чинних нормативно-правових актів, якими врегульовано вищезазначені питання. Найвищу сходинку даної ієрархії посідає Конституція України яка має найвищу юридичну силу та норми якої є нормами прямої дії.

Так, у відповідності до ст. 124 Конституції України, правосуддя в Україні здійснюють виключно суди; делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються; юрисдикція судів поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення; у передбачених законом випадках суди розглядають також інші справи.

Вимоги до кандидата на посаду судді та самих суддів передбачені ст. 127 Конституції України: «правосуддя здійснюють судді; у визначених законом випадках правосуддя здійснюється за участю присяжних; суддя не може належати до політичних партій, профспілок, брати участь у будь-якій політичній діяльності, мати представницький мандат, обіймати будь-які інші оплачувані посади, виконувати іншу оплачувану роботу, крім наукової, викладацької чи творчої; на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший тридцяти та не старший шістдесяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше п'ять років, є компетентним, добросовісним та володіє державною мовою; законом можуть бути передбачені додаткові вимоги для призначення на посаду судді; для суддів спеціалізованих судів відповідно до закону можуть бути встановлені інші вимоги щодо освіти та стажу професійної діяльності».

Згідно із ст. 128 Конституції України, призначення на посаду судді здійснюється Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя в порядку, встановленому законом. Призначення на посаду судді здійсню-

ється за конкурсом, крім випадків, визначених законом. Голову Верховного Суду обирає на посаду та звільняє з посади шляхом таємного голосування Пленум Верховного Суду в порядку, встановленому законом.

А у відповідності до ст. 130 Конституції України, держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів; у Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя; розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій [13].

Другу сходинку в ієрархії нормативно-правових актів, якими врегульовано питання формування та функціонування суддівського корпусу посідають закони України, серед яких ключовим є Закон України «Про судоустрій і статус суддів». Так, в розділі IV Закону України «Про судоустрій і статус суддів» регламентовано порядок зайняття посади судді, в розділі V – порядок кваліфікаційного оцінювання суддів, процеси підготовки суддів та їх регулярного оцінювання, регламентовано статус, склад, повноваження, організацію роботи та засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, статус, структуру та завдання Національної школи суддів України тощо [14].

Таким чином, в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» вирішено основні питання публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, що відповідає принципу правової визначеності. Саме закони регулюють найважливіші суспільні відносини, адже такі нормативно-правові акти приймаються виключно Верховною Радою України в процесі законотворчості, що само по собі є складним процесом узгодження різних поглядів на порядок та способи регулювання певних суспільних відносин, процесом пошуку соціального компромісу, узгодження публічних та приватних інтересів учасників правовідносин.

Підзаконні нормативно-правові акти, які регламентують публічне адміністрування формування та функціонування суддівського корпусу приймаються на підставі, у відповідності та на виконання законів, деталізують останні та вирішують процедурні питання правового регулювання (порядок проведення (складення) відбіркового та кваліфікаційного іспитів, кваліфікаційного оцінювання суддів тощо).

До законів, якими регламентовано питання формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, слід віднести також Закон України «Про Вищу раду правосуддя». Так, згідно із ч. 1 ст. 3 вказаного закону, Вища рада правосуддя: вносить Президенту України подання про призначення судді на посаду; ухвалює рішення стосовно порушення суддею вимог щодо несумісності; забезпечує здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді; утворює органи для розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності суддів; розглядає скарги на рішення відповідних органів про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді; ухвалює рішення про звільнення судді з посади; надає згоду на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом; ухвалює рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя; вживає заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів; ухвалює рішення про переведення судді з одного суду до іншого, рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації; ухвалює рішення про припинення відставки судді; визначає кількість суддів у суді в порядку, визначеному Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [15].

Крім того, Вища рада правосуддя затверджує Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему та/або положення, що визначають порядок функціонування її окремих підсистем (модулів), Положення про Державну судову адміністрацію України та типові положення про її територіальні управління, Положення про Службу

судової охорони, Положення про проведення конкурсів для призначення на посади державних службовців у судах, органах та установах системи правосуддя, Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби в системі правосуддя, Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень; погоджує Типове положення про апарат суду, Положення про порядок створення та діяльності служби судових розпорядників; надає обов'язкові до розгляду консультативні висновки щодо законопроектів з питань утворення, реорганізації чи ліквідації судів, судоустрою і статусу суддів, узагальнює пропозиції судів, органів та установ системи правосуддя стосовно законодавства щодо їх статусу та функціонування, судоустрою і статусу суддів.

Також Вища рада правосуддя бере участь у визначенні видатків Державного бюджету України на утримання судів, органів та установ системи правосуддя відповідно до Бюджетного кодексу України; затверджує за поданням Державної судової адміністрації України нормативи кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів; погоджує в установленому порядку перерозподіл бюджетних видатків між судами, крім Верховного Суду; призначає на посаду та звільняє з посади Голову Державної судової адміністрації України, його заступників; визначає за поданням Голови Державної судової адміністрації України граничну чисельність працівників Державної судової адміністрації України, у тому числі її територіальних управлінь; призначає та звільняє з посад членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; приймає рішення про звільнення членів Вищої ради правосуддя; здійснює інші повноваження, визначені Законом України «Про судоустрій і статус суддів» [15].

Вища рада правосуддя за визначенням, наведеним в законі, є колегіальним, незалежним конституційним органом державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення неза-

лежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросовісного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів [15].

Таким чином, Вища рада правосуддя вирішує широкий спектр питань публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, та взаємодіє в цьому процесі з Вищою кваліфікаційною комісією суддів України та Державною судовою адміністрацією України.

Крім того, Вища рада правосуддя затверджує регламент Вищої ради правосуддя, положення якого регулюють процедурні питання здійснення нею повноважень.

Порядок роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, окрім Закону України «Про судоустрій і статус суддів», врегульовано Регламентом, який затверджується рішенням ВККС України (як приклад – Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 13.10.2016 № 81/зп-16) [16].

Завдання Державної судової адміністрації України, її функції та повноваження регламентовано Положенням про Державну судову адміністрацію України, затвердженим Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19 [17].

Державна судова адміністрація України виконує ключові функції в процесі публічного адміністрування функціонування суддівського корпусу України.

Так, згідно із вказаним Положенням Державна судова адміністрація України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади в межах повноважень, установлених законом. ДСА України здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади з метою створення належних умов функціонування судів і діяльності суддів. Організаційне забезпечення становлять

заходи матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, організаційно-технічного характеру, ведення судової статистики, діловодства та архіву суду [17].

Основними завданнями ДСА України є: організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади в межах повноважень, установлених законом; забезпечення належних умов діяльності судів, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України та органів суддівського самоврядування в межах повноважень, визначених законом; забезпечення виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів у межах повноважень, визначених законом.

ДСА України відповідно до визначених завдань: представляє суди у відносинах із Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України під час підготовки проекту закону про Державний бюджет України на відповідний рік у межах повноважень, визначених законом; здійснює функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів (крім Верховного Суду та вищих спеціалізованих судів), Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, органів суддівського самоврядування, Національної школи суддів України, Служби судової охорони, ДСА України та її територіальних управлінь; організовує роботу з ведення судової статистики, діловодства та архіву, контролює стан діловодства в судах; організовує комп'ютеризацію судів для здійснення судочинства, діловодства, інформаційно-нормативного забезпечення судової діяльності та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, забезпечує суди необхідними технічними засобами фіксування судового процесу в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті України на фінансування відповідних судів; затверджує Загальний класифікатор спеціалізацій суддів та категорій справ за погодженням з Радою суддів України [17].

Також ДСА України забезпечує впровадження електронного суду, здійснює заходи щодо організації обміну електронними документами між судами та іншими державними органами і установами; забезпечує ведення Єдиного державного реєстру судових рішень та Реєстру електронних адрес органів державної влади, їх посадових та службових осіб; розробляє та подає на затвердження Вищій раді правосуддя нормативи кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів; розробляє та подає на затвердження до Вищої ради правосуддя Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему; здійснює контроль за дотриманням встановленого порядку ведення особових справ суддів та працівників апаратів судів і територіальних управлінь, забезпечує облік кадрів, що передбачає збирання, оброблення, використання, зберігання, захист даних щодо суддів та працівників апаратів судів і територіальних управлінь, у тому числі персональних; розробляє та затверджує за погодженням із Вищою радою правосуддя Типове положення про апарат суду; розробляє та затверджує Типову структуру апаратів судів, типові посадові інструкції працівників апаратів судів.

Крім того, ДСА України визначає кількість суддів у суді за погодженням з Вищою радою правосуддя з урахуванням судового навантаження, в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів; забезпечує виконання рішень про утворення чи припинення (ліквідацію) судів; забезпечує ведення офіційного веб-порталу судової влади; організовує та забезпечує функціонування систем відеоконференцв'язку для участі осіб у засіданні суду в режимі відеоконференції; затверджує зразки бланків і печаток судів, а також забезпечує виготовлення посвідчень судді, голови суду та його заступника, судді у відставці, керівників апарату Верховного Суду та їх заступників, вищих спеціалізованих та апеляційних судів, здійснює інші повноваження, визначені законом [17].

ДСА України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, рішеннями Вищої ради правосуддя, з'їзду суддів України. Названі нормативно-правові акти по суті є правовими засадами публічного адміністрування у сфері функціонування суддівського корпусу в Україні.

Крім того, Голова ДСА України з питань, що належать до його повноважень, видає накази, організовує та контролює їх виконання [17].

Таким чином, в Україні створено достатньо змістовні правові засади публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу. Проте, об'єктивна реальність свідчить про наявність суттєвих проблем у правовому регулюванні вказаних суспільних відносин – де факто не функціонують Вища кваліфікаційна комісія суддів України та Вища рада правосуддя, що, в свою чергу, унеможливує проведення нових доборів та конкурсів на посади суддів, притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, надання згоди на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом, прийняття рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя тощо.

Крім того, актуальною після проведення судової реформи залишається проблема забезпечення прозорості проведення конкурсів на посади суддів, адже попри запровадження електронного тестування та анонімного виконання практичних завдань суб'єктивним є підхід до проведення співбесід із кандидатами на посади суддів, адже члени ВККС України не захищені від стороннього впливу та корупційних ризиків.

Також викликає сумнів доцільність існування норми, яка надає право членам ВККС України долати (тобто, по суті, не враховувати) негативний висновок Громадської

ради доброчесності щодо певного кандидата на посаду судді кваліфікованою більшістю голосів, що зводить нанівець зусилля громадськості щодо перевірки суддів та кандидатів на відповідність критеріям доброчесності та професійної етики.

В цьому аспекті доцільним вбачається запровадження процедури виборів суддів апеляційних судів та суддів Верховного Суду, або запровадження процедури анонімного проведення співбесід із кандидатами на посади суддів, коли особа кандидата буде деперсоніфікована (змінено голос, зовнішній вигляд) і члени ВККС України будуть надавати об'єктивну оцінку відповідям на поставлені питання з метою виявлення рівня професійних знань та навичок кандидата на посаду судді. В перспективі для проведення співбесід із кандидатами на посади суддів доцільно залучати можливості штучного інтелекту, коли саму співбесіду буде проводити комп'ютерна програма. На останню неможливо буде здійснити корупційний чи інший вплив, тож рішення про визначення професійного рівня, доброчесності кандидата на посаду судді буде максимально об'єктивним.

Позитивний досвід формування суддівського корпусу в США за результатами виборів проаналізовано в роботах Н. Слободяника «Виборність суддів: зарубіжний досвід та перспективи для України» [9], В. Шишкіна «Федеральні суди загальної юрисдикції у США» [18], Б. Футея «Федеральні суди у Сполучених Штатах Америки» [19].

Проте, слід зазначити, що виборність суддів є доцільною лише у соціально-зрілому суспільстві з переважаючим середнім класом, що виключає можливість підкупу виборців та, відповідно, фальсифікації результатів виборів. В Україні громадянське суспільство знаходиться на стадії формування, тому пропозиція запровадження виборних посад суддів потребує додаткового вивчення та обговорення.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє сформулювати висновок про те, що до

правових засад публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні слід віднести чітку ієрархічну систему нормативно-правових актів, починаючи із Конституції України, законів України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про вищу раду правосуддя», та включаючи такі підзаконні нормативно-правові акти як Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Положення про Державну судову адміністрацію України.

Не зважаючи на достатньо фундаментальну законодавчу основу правового регулювання вказаних суспільних відносин, об'єктивними є проблеми публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу в Україні, що наразі проявляється у несформованій Вищій кваліфікаційній комісії суддів України та відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя, що унеможливує проведення нових конкурсів на посади суддів та загрожує нормальному функціонуванню судової системи в цілому.

Анотація

У науковій публікації досліджуються питання адміністративно-правових засад формування та функціонування суддівського корпусу в Україні. Констатується, що в національному законодавстві створена ієрархічна правова основа для проведення відбору кандидатів на посаду суддів (складення відбіркового іспиту), їх спеціальної підготовки, складення кваліфікаційного іспиту та призначення на посаду судді, проведення кваліфікаційного оцінювання, підготовки суддів та їх регулярного оцінювання тощо.

Зазначається, що в національній правовій системі присутні об'єктивні проблеми публічного адміністрування формування та функціонування суддівського корпусу, зокрема, відсутність сформованої Вищої кваліфікаційної комісії суддів та відсутність повноважного складу Вищої ради правосуддя, що становить загрозу стабільному функціонуванню судової системи України.

Формулюються пропозиції щодо актуальних напрямів удосконалення чинного національного законодавства, що регулює дані суспільні відносини. Пропонується запровадити виборність посад суддів апеляційних судів та Верховного Суду, враховуючи позитивний досвід США у цій сфері. Крім того, обґрунтовується необхідність подальшої автоматизації процедур конкурсу на посади суддів з метою мінімізації людського фактору та усунення корупційних ризиків в процесі відбору кандидатів на посади суддів, проведення їх кваліфікаційного оцінювання. Також пропонується використання можливостей штучного інтелекту в процесі публічного адміністрування формування та функціонування суддівського корпусу в Україні.

Вказується на перспективність подальшого дослідження даної тематики, враховуючи необхідність очищення та поповнення суддівського корпусу України.

З метою удосконалення національного законодавства та юридичної практики у даній сфері суспільних відносин пропонується запозичити та імплементувати в національне законодавство позитивний досвід США щодо системи виборних посад суддів, а також використовувати можливості штучного інтелекту в процесі конкурсного відбору кандидатів на посади суддів з метою мінімізації людського фактору та виключення корупційних ризиків у сфері формування суддівського корпусу в Україні.

Перспективність подальшого дослідження даної тематики обумовлена необхідністю очищення та поповнення суддівського корпусу України, що в свою чергу потребує удосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики у даній сфері суспільних відносин. На особливу увагу також заслуговує зарубіжний досвід публічного адміністрування у сфері формування та функціонування суддівського корпусу з метою виокремлення його позитивних елементів та їх імплементації в національне законодавство.

Ключові слова: суддівській корпус, правові засади, публічне адміністрування, виборні посади, конкурс, кваліфікаційне оцінювання, спеціальна підготовка, автоматизація, корупційні ризики, законодавство.

Kubatko K.V. Administrative principles of the formation and functioning of the judiciary in Ukraine

Summary

The scientific publication is devoted to the study of the administrative and legal foundations of the formation and functioning of the judicial corps in Ukraine. It is noted that the national legislation creates a hierarchical legal basis for the selection of candidates for the position of judges (passing the selection exam), their special training, passing the qualifying exam and appointment to the position of judge, conducting qualification evaluation, training judges and their regular evaluation, etc.

It is noted that in the national legal system there are objective problems of public administration of the formation and functioning of the judicial corps, in particular, the absence of a formed High Qualification Commission of Judges and the absence of an authorized composition of the High Council of Justice, which poses a threat to the stable functioning of the judicial system of Ukraine.

Proposals are formulated regarding actual areas of improvement of the current national legislation regulating these social relations. It is proposed to introduce elective positions of judges of appeals courts and the Supreme Court, taking into account the positive experience of the USA in this area. In addition, the need for further automation of the procedures for the competition for the positions of judges is substantiated in order to minimize the human factor and eliminate corruption risks in the process of selecting candidates for the positions of judges, carrying out their qualification evaluation. It is also proposed to use the capabilities of artificial intelligence in the process of public administration of the formation and functioning of the judicial corps in Ukraine.

It is appropriate to introduce a procedure for the election of judges of appeal courts and judges of the Supreme Court, or to introduce a procedure for anonymous interviews with candidates for the positions of judges, when the candidate's personality will be depersonalized (voice, appearance changed) and members of the Higher qualification commission of judges of Ukraine will provide an objective assessment of the answers to the questions aimed at identifying the level of professional knowledge and skills of a candidate for the position of judge. In the future, to conduct interviews with candidates for the position of judges, it is advisable to involve the capabilities of artificial intelligence, when the interview itself will be conducted by a computer program. It will be impossible to exert corrupt or other influence on the latter, so the decision to determine the professional level and integrity of the candidate for the position of judge will be as objective as possible.

The perspective of further research on this topic is indicated, taking into account the need to clean up and replenish the judicial corps of Ukraine.

Key words: judicial corps, legal principles, public administration, elected positions, competition, qualification assessment, special training, automation, corruption risks, legislation.

Список використаних джерел:

1. Прилуцький С.В. Формування корпусу професійних суддів України: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.10. К., 2003. 19 с.
2. Скомороха Л.В. Конституційно-правові аспекти формування професійного суддівського корпусу в Україні: сутність, механізм реалізації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. К., 2010. 20 с.

3. Русакова І.Г. Формування суддівського корпусу в Україні: історичні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Серія ПРАВО. Випуск 35. Частина II. Том 1. С. 71-75.
4. Коваленко І. Формування суддівського корпусу як фактор впливу на генезу української державності у Давньоруську добу. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. № 3. С. 94-101.
5. Коваленко І. Окремі аспекти формування суддівського корпусу за часів Гетьманщини. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 80-83.
6. Гудима В. Принципи формування суддівського корпусу України. *Trajectoriâ Nauki = Path of Science*. 2021. Vol. 7. No 6. Section "Law and Security". P. 1001-1009.
7. Степанов С.В. Принципи формування суддівського корпусу України. *Правова держава*. 2017. № 26. С. 41-44. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2017_26_9
8. Єгорова В.С. Деякій порівняльний досвід формування суддівського корпусу України і зарубіжних країн. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право: збірник наукових праць*. 2010. № 2 (6). С. 108-113.
9. Слободяник Н.С. Виборність суддів: зарубіжний досвід та перспективи для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Серія ПРАВО. Випуск 33. Том 2. С. 173-177.
10. Кравчук В. Формування суддівського корпусу в Україні та Польщі: порівняльно-правовий аналіз. *Історико-правовий часопис*. 2013. № 1. С. 45-49. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipch_2013_1_12.
11. Алексеева А. О. Формування суддівського корпусу: незалежність чи підконтрольність. *Часопис Академії адвокатури України*. 2015. Т. 8, № 1. С. 73-75. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2015_8_1_11.
12. Полянський Ю.Є. Деякі питання формування суддівського корпусу в Україні. *Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М.Р. Аракелян*. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 1. С. 365-367.
13. Конституція України від 28.06.1996. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 10.10.2022).
14. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 10.10.2022).
15. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> (дата звернення: 10.10.2022).
16. Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затверджений Рішенням ВККС України від 13.10.2016 № 81/зп-16. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr81-695-16#Text> (дата звернення: 10.10.2022).
17. Положення про Державну судову адміністрацію України, затверджене Рішенням Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 № 141/0/15-19. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr141910-19#Text> (дата звернення: 10.10.2022).
18. Шишкін В.І. Федеральні суди загальної юрисдикції у США. *Право України*. 1994. № 11-12. С. 20-21.
19. Футей Б.А. Федеральні суди у Сполучених Штатах Америки. *Вісник Верховного Суду України*. 2000. № 2. С. 49-51.